

Escritos Escolares

Concurso Literatura Mariñeira Bueu 2008

A HERDANZA DUNHA PAIXÓN

Clara García Lorenzo

1º Premio - Categoría 3º e 4º ESO

Desde 1920 pasaron moitos anos, si, pero algunhas cousas case non cambiaron. O meu bisavó fundou nese ano o que actualmente é o estaleiro de Purro. O que ninguén imaxinaba era que nos ía transmitir a moitos descendentes unha paixón, unha paixón fermosa, inigualable.

O primeiro en herdala foi o meu tío Paco, máis coñecido como Paco Bicho. Amante do mar coma ningún outro, coñecedor de todo o coñecido e do que está por coñecer, poeta único e amigo de todo o mundo. El decidiu encargarse dunha dorna, a que máis tarde chamaría Martola. Con ela percorreu todos os mares que estaban ao seu alcance, e agora, aínda que non está aquí, eu sei que segue navegando pero por outros océanos.

O segundo en herdala foi o meu irmán, Nano. El tamén fixo unha dorna, a Tourona, e cada vez que navegamos nela a brisa trae consigo un recordo que nunca se nos esquecerá.

A terceira son eu, o meu peto segue medrando, pero non de cartos, senón de ilusión. Nun futuro, con esa ilusión, farei tamén unha dorna que levará o nome de Bicha, en honor ás persoas que tantas cousas me transmitiron.

A carpintería de Purro estaba situada en Montero Ríos. Nesta zona dábanse as condicións idóneas xa que tiña boas comunicacións, estaba ao lado da praia e tamén estaba próximo o río Bispo, en cuxo cauce se enterraba a madeira como un tratamento de curación. Moitos veciños comentan a modo de anécdota que cando se canalizou o río aínda había madeira soterrada... Madeira, de carballo xeralmente, destinada á construción de elementos estruturais, como a quilla, a roda e o codaste.

O estaleiro adicaba a súa produción a embarcacións de pequeno porte: gamelas, chalanas, lanchas xeiteiras, botes polbeiros e incluso se chegaron a construír unha ducia de traíñas.



O estaleiro está ligado á historia marítima de Bueu: foi a derradeira carpintería de ribeira en activo. A súa imaxe é un vínculo de unión entre o pobo de Bueu e o seu pasado, sempre vencellado aos barcos e ao mar.

As veces dóeme escoitar comentarios como “Isto non pinta nada aquí” ou “Calquera día cae todo abaixo”; por iso pido desde aquí que o estaleiro continúe con esa paixón e que ninguén destrúa tanta cultura como hai nel, porque palmeiras e bancos sobran... Non pido que siga nese estado, pero si que o restauren e, por exemplo, fagan un anexo co museo Massó.

A MULLER E O MAR

Nuria López Lorenzo

2º Premio - Categoría 3º e 4º ESO

Dende hai séculos e séculos a muller tivo un papel moi importante en canto á súa función social: encargábase de coidar e educar os fillos e facía as tarefas da casa (como limpar, atender o gando, preparar a comida e telo todo a punto para cando chegara o seu home despois de pasar todo o día traballando). Pero as mulleres das rías galegas sempre atopaban un anaco de tempo na súa axustada axenda para dedicarse ao mundo do mar, aínda que o seu traballo non sempre foi recoñecido e valorado coa merecida importancia. Redeiras, mariscadoras, regateiras ou empregadas nas fábricas de conservas son algúns dos oficios típicos que a muller vén desenvolvendo dende moito tempo atrás.

O traballo das regateiras é quizais o traballo máis coñecido e que máis se segue realizando hoxe en día. Estas mulleres levantábanse cada mañá moi cedo para estar preparadas no porto no momento no que os mariñeiros chegaban de faenar. Elas levaban o peixe fresco nas súas patenas (sobre a cabeza, con grande equilibrio, ou baixo o brazo) cara á lonxa, onde llelo vendían ás persoas que se acercaban, ou levábano de aldea en aldea para vendelo ou trocalo por produtos agrícolas. Este traballo convertía as mulleres nas donas dos cartos e, polo tanto, da despensa.

As atadeiras ou redeiras son tamén moi importantes na nosa cultura mariñeira, e delas e da súa habilidade no manexo das agullas dependía que as redes de liño, cânabo, algodón ou ticum estivesen arranxadas para que os homes puidesen ir traballar. Ademais de arranxar e preparar as redes estropeadas tamén tiñan que compoñer unhas novas para que ningún imprevisto no mar puidera pillar desprevidos aos mariñeiros. As redeiras tiñan que traballar día si e día tamén, ventase ou fíxese calor; ás veces ata o facían debaixo dun carro para non mollarse os días de chuvia.

Un dos traballos máis duros que a muller facía e segue a facer no mar é o de mariscadora. Desafían as baixas temperaturas da auga e o frío para coller os mellores manxares que se poden atopar nas praias e nas rochas. Enfróntanse ás maruxías do inverno, ao abrasador calor do verán e a outros moitos perigos para coller uns bens escasos pero moi apreciados, como por exemplo os percebeles.

Cando chegaron ás nosas costas as empresas conserveiras, ofrecéronlles ás mulleres un novo papel, as coserveiras. As mulleres que tiñan este emprego levantábanse todas as mañás moi cedo co son da sirena da fábrica e pasaban todo o día traballando. Traballaban sobre todo con peixes azuis e moluscos, limpábanos, cociñábanos e logo gardábanos nas latas de conservas.

Todos estes oficios que as mulleres desenvolvían antigamente, e seguen a desenvolver hoxe en día, móstrannos a importancia que teñen no sector pesqueiro galego e tamén na sociedade; pero aínda así, estas mulleres seguen loitando para mellorar a súa condición social, para que os seus salarios non sexan tan baixos e se correspondan co gran traballo que desenvolven.



¿SERÍA CUESTIÓN DE SORTE?

Beatriz Vidal Patiño

1º Premio - Categoría 1º e 2º ESO

Hai algúns anos, cando eu era unha cativiña dun ano, vivín a miña primeira gran aventura, e comenza así:

Era no mes de outubro, e o meu avó que se chama Juanito andaba a traballar no mar, nun barco coñecido polo nome de Jocabal. Aquel mes o meu avó pasouno queixándose de que lle daba igual saír ao mar ou non saír, porque dicía que non daban pescado nada.

Meu avó, así coma o meu padriño que se chama Manolo (o armador) e José (o mariñeiro, dedicábanse a traballar, ante todo, as nasas do polbo, aínda que tiñan outras moitas licenzas para ir ao mar, e tamén outras artes de pesca (nasa de faneca, rastro de ameixas...). Eles estaban acostumados a coller moita pesca, pero como pasa ás veces tamén lles chegaron os tempos das vacas fracas.

Toda a miña familia é da illa de Ons, e como é tradición, o día primeiro de novembro ou día de defuntos, os colonos da illa de Ons vanlles render culto aos seus defuntos por medio dunha ofrenda floral. Algúns anos atrás as xentes de Ons collían os barcos de pesca, e ese era o medio de transporte para ir toda a familia á illa.

Daquela, os homes ían pescar os pintos e as maragotas para comer, mentres que as mulleres abrían as casas, amañábanas e ían ao cemiterio poñer candís, velas e flores para honrar os mortos. Ese mes de novembro, concretamente o día un, coincidiu no medio da semana, e entón os armadores dos barcos colleron as súas familias para levalas á illa e despois ir largar as nasas do polbo para ver se pescaban algo.

O meu avó e o meu padriño decidiron todo o contrario, decidiron ir largar as nasas primeiro, pola parte de detrás

do Centulo e despois levarnos á terra e quedar a axudarlles ás mulleres. Despois, antes de volver a Bueu, levarían as nasas coa pesca, recolleríanas e voltariamos todos xuntos. Pero aínda que a miña nai protestou, porque había moitísimo vento e o barco balanceaba moito, a decisión xa estaba tomada.

Eu era a mariñeira máis nova de abordo. Cántame a miña nai que os que non pertencían á tripulación habitual do barco ían todos mareados, e xa como nin se tiñan en pé ían sentados pola ramorta adiante. Pero din que eu co balance o pasaba xenial, e non paraba de rir.

Entón cando o meu avó parou de largar, lavou as mans e colleume no colo, ergueume e el, o meu padriño e José, dixeron: "Seguro que traer a Bea nos vai dar sorte" ... era un presentimento dos tres.

De alí a un anaco chegamos á illa e fixemos todas as tarefas que estaban previstas. A tripulación do barco saíu ao mar ao acabar de comer e de alí a tres horas xa os estabamos agardando no peirao para voltar para Bueu.

Cando os viron chegar, todos gritaban o meu nome con xúbilo. Nun só día pescaran o que non pescaban no mes. O meu padriño riu e dixo que como era tan cativa non me podía levar ao mar, pero si ía pór unha foto miña na ponte do barco.

Din que houbo máis crise na pesca, pero sempre lembran ese día na casa, por algo será...

Meu avó di que esta lembranza vai dedicada ao Jocabal (que se desguazou en agosto do 2007) e á súa tripulación (Juan Patiño Méndez, Manuel Dios, e José).

ANÉCDOTAS DUN HOME DE MAR

Jorge Bernárdez Martínez

2º Premio - Categoría 1º e 2º ESO

Meu pai comezou a ir ao mar con dezaseis anos e leva case trinta e dous no oficio. Durante este tempo viviu circunstancias mellores e peores. Entre elas houbo tempestades, sinistros, etc. De todo isto, vou contar algunhas historias que recorda, pois xa son moitos os anos que leva embarcado.

O ciclón de Terranova

No ano 1979, indo cara a Terranova no Leonmarco Tres, á altura das illas Azores, atopáronse cun temporal ciclónico que desarborou o barco, rompéndolle os medios que tiñan de salvamento. Para recuperalos, a tripulación tivo que faenar amarrada con trocas, porque os golpes de mar que entraban a bordo do barco poñían en perigo a vida dos tripulantes que procedían a trincar os botes, balsas salvavidas e redes. Con aquel golpe de mar quedaron incomunicados, pois queimáronselles os aparellos de navegación, entrándolle a auga nos aloxamentos de descanso. Como non había medios de achique, tiveron que facelo con caldeiros.

Continuaron a viaxe cara ás illas francesas de Sant Pierre et Miquelón, onde foron arranxar o barco. Tiveron que substituír os cristais que tiñan rotos na ponte por anacos de táboas de madeira. Este era un traxecto que, en condicións normais do tempo, lles levaría entre cinco e seis días e, debido ao mal tempo e ás condicións nas que se encontraba o barco no que navegaba, lles levou trece. Esta era a primeira viaxe que realizaba a este caladoiro.

El comenta que, sen chegar a ese lugar, viviu este suceso, e di que se o barco tivese volto ao porto base que era Vigo, non volvería pisar este caladoiro debido ás informacións que tiña sobre el, que había moito mal tempo, que ía moito frío... etc. En cambio, comprobou que só fora aquela marea, porque el faenou durante once anos no mesmo caladoiro e no mesmo barco sen que lle sucedera nada máis ocasionado por un temporal.

A morte no mar

O día 18 de novembro de 1985, estando meu pai no Leonmarco Tres, nos caladoiros de Terranova, viviu un suceso moi doloroso.

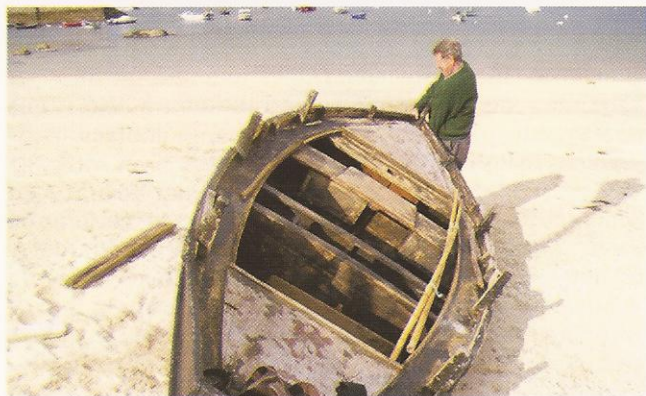
Estaban os quince mariñeiros preparados na cuberta do barco para botar o aparello ao mar. Cando o aparello baixa pola rampa do barco, leva moitísima forza, debido a que vai pendurado duns cables de aceiro aos que lles chaman lanteóns. O desafortunado protagonista desta historia tivo a mala sorte de, nun descoído, bater co aparello e caer ao mar pola rampa.

Nese intre, os seus compañeiros pararon inmediatamente a faena e foron axudalo desesperadamente. Moveron os reflectores cara ao mar intentando localizalo e axiña deron con el, pois estaba cos brazos levantados pedindo axuda. Lanzáronlle un aro salvavidas a ver se intentaba collelo pero el entre a impresión de caer e a temperatura da auga, que neses mares é moi fría, fracasou no intento e perdérono de vista entre as augas do mar.

Poucos segundos despois volveu a flote pero esta vez xa con menos forzas e, sabendo que tiña poucas posibilidades de seguir vivo, fixo un xesto como se quixese despedirse dos seus compañeiros. Esta foi a derradeira vez que os tripulantes do Leonmarco Tres viron o seu amigo Trini (que era o seu alcume a bordo do barco) pois despois diso volveu desaparecer e esta vez para non volver nunca máis.

Seguiron toda esa noite buscando o seu corpo e, despois de pedir axuda, estiveron rastrexando a zona durante dous días máis a ver se podían recuperar o seu cadáver, pero isto foi imposible. Entón, tiveron que abandonar a zona e poñer rumbo ao porto de Sant Pierre et Miquelón en Canadá para facer os trámites necesarios que lles piden nestes casos.

Logo, celebraron unha misa funeral pola súa alma e moi aflixidos tiveron que voltar aos mesmos caladoiros onde sucedera o fatal desenlace e continuar marea ata febreiro do ano seguinte.



Rescate do María Gallego

Hoxe en día, meu pai faena no caladoiro de Gran Sol, unha cousa parecida ao de Terranova, pero sen tanto frío. Está embarcado no Pescaberbés Tres. Neste barco tamén viviu un dos episodios que nunca se debería vivir. Tivo que ir ao rescate do María Gallego porque eran os que máis preto estaban del. Isto foi xa nunha data recente, en agosto de 2006.

Eran as cinco da madrugada. El atopábase no seu camarote descansando e foi o patrón a pedirlle que se levantara porque tiñan que ir ao rescate dun barco que se estaba afundindo debido a unha vía de auga. Meu pai preguntoulle sorprendido onde estaba o barco e o patrón contestoulle que a dúas millas deles, pero que xa non se lle miraba o alumado.

Este naufraxio foi unha cousa vista e non vista, pois en cuestión de vinte minutos o barco afundírase. A tripulación do barco sinistrado empregou os medios de salvamento que lles deu tempo. Uns tiñan chaleco e outros non. Algúns tiñan roupa de abrigo, outros simplemente coa que se atopaban na cama, pero todos se botaron ás balsas salvavidas que foi onde os encontraron cando chegaron ao lugar do suceso.

O barco xa se atopaba mergullado entre as augas do mar. Só se vía a ponte do barco somerxida e as antenas da telefonía que era o único que quedaba a flote.

Rescataron, por sorte, a toda a tripulación que se atopaba a salvo en dúas balsas salvavidas, mollados e cheos de frío. Subiron pola escada de gato polos seus propios medios... iso os dunha balsa, porque os da outra rescatáronos enganando a balsa co guindastre do que dispón o barco xa que doutro xeito o único que conseguirían sería afundilos. Non era un día de mal tempo, pero tampouco había moita calma. Como lle soe chamar meu pai: Un día de "trangallada".

Unha vez a bordo do barco, sans e salvo, déronlles de comer, roupa e calzado e trasladáronos ao porto máis próximo que era o de Castletown, en Irlanda.

LADY CHATERLI

Álvaro García de León Rodríguez

1º Premio - Categoría 3º de Primaria

Os vellos mariñeiros da vila de Bueu xuntábanse en coro medios sorprendidos pola noticia; na praza as pescantinas non vendían o peixe, a xente falaba e falaba de algo que lles contaron os seus avós pero que non crían, e pensaba que se limitaba a unha lenda de vellos para asustar aos nenos.

Contaban os antepasados do lugar que no século XVI as goletas comandadas polo capitán don Álvaro García de León atacaran un barco inglés que viña cheo de lingotes de ouro e outras xoias próximas á cara norte da illa de Ons. Eles falaban dos espíritos dos mortos deses militares que algunhas veces polas noites saían do barco e asustaban os mariscadores que saían a faenar.

Moitos deles, asustados, contaban aos seus compañeiros, nas tabernas e á beira dunha botella de viño, mil e unha historias, ás súas mulleres e aos seus fillos e a todo o que quixese escoitalos.



A noticia saltou dun submarino da Xunta de Galicia que estaba estudando os fondos mariños da zona; descubriu a goleta e nunha parte do casco medio esnaquizada polos anos e os animais víanse as letras “The Lady Caterli”.

O Lady Chaterli levaba alí durmido na súa tumba máis de 400 anos: parecía fantasmagórico, coa madeira carcomida, os ferros oxidados..., e aínda así parecía maxestoso para os técnicos que, asombrados, non paraban de gravar no vídeo e de facer fotografías para os seus estudos.

Non era demasiado grande; e os seus maiores inquilinos eran un par de quenllas da zona (dos cales máis asustaban os seus nomes que a súa fereza xa que eran inofensivos), unhas familias de polbos e os peixes habituais: fanecas, cangrexos, maragotas, etc.

O xefe da expedición faláballes aos seus compañeiros e recordaba cando, estudando na universidade, lle falaran do Lady Chaterli e, emocionado, lles contou a historia de como se afundiou o barco e das xoias que posuía.

O submarino tiña uns brazos articulados e un pouco grandes para os buracos da goleta pero aos poucos, e coa pericia do capitán do submarino, puideron introducirse por unha banda á adaga do barco.

Alí estaba todo escuro e, como case non se vía nada, tiveron que enfocar coas luces de adiante máis outros focos que levaban para situacións difíciles; moveron un pouco a terra estancada durante tantos anos e, logo de rebuscar e rebuscar, atoparon unha caixa forte grande, robusta e negra, que puideron alzar cos brazos do submarino.

Logo de alzar a caixa, decidiron intentar abri-la... era difícil, non se deixaba, e entre dous homes intentárono de todos os xeitos posibles, ata que se oíu a palabra máxica... un crak, crak...

Todo o mundo, nervioso, se apiñaba ao redor para ver o que alí aparecía e... Alí estaba... todo o que os antepasados falaran durante séculos... ¡Os lingotes de ouro!... Tantos que a vista non alcanzaba a contar... Paralizados ao principio, abrazáronse todos felicitándose polo achado.

Cando a noticia chegou ao pobo, o barco da Xunta estaba atracado xa no peirao. Centos de veciños e curiosos estaban conversando sobre o tema do día, do ano e eu diría que do século. Por certo, o narrador desta historia estaba encantado... eu, dalgunha maneira, pertencía á historia do pobo xa que o capitán da goleta española, Álvaro García de León, seguramente era antepasado meu... ou non.

VIDA MARIÑEIRA

Antía Abal Piñeiro

2º Premio - Categoría 3º Ciclo de Primaria

Cultura Mariñeira

A costa galega esténdese ao longo de 1.195 km desde a Ría de Ribadeo ata a Ría da Garda.

Esta está formada por as Rías Altas (Viveiro, Barqueiro, Santa Marta de Ortigueira e Cedeira, entre outras) no noroeste e norte, as Rías Baixas (Muros, Noia, Arousa, Pontevedra e Vigo) ó oeste, entre ámbolos grupos atópanse as Rías Centrais (Corme, Laxe, Camariñas e Corcubión).

En todas elas encóntranse importantes pobos pesqueiros onde, ao redor deles desenvólvese a vida mariñeira en Galicia.

Desde séculos atrás, o mar foi un medio de vida para milleiros de familias. Nel atopaban a principal fonte dos seus ingresos, xa que da traballo a mariñeiros, redeiras, pescantinas, empregadas das conserveiras, etc. Na Antigüidade a pesca foi un instrumento utilizado para o autoconsumo pero, pouco a pouco, coa chegada ás vilas de xente doutros lugares empezouse a comerciar co peixe.

Isto provocou novos empregos coa creación de fabricas conserveiras e de salazóns, que supuxeron a entrada en Galicia da industrialización que xa sufrira o resto de Europa.

Nas vilas costeiras, a pesca segue sendo un sector moi importante que leva consigo unha longa tradición, xa que as costumes mariñeiras pasan de xeración en xeración, aínda que ano tras ano vanse engadindo novos métodos tanto de pesca coma de comercialización, provocando o paso dunha pesca tradicional a unha máis moderna.

Tradicións e Crenzas na Vida Mariñeira

Ritos de protección: na vida mariñeira existen toda unha serie de tradicións que buscan a protección da casa fronte a toda clase de inimigos invisibles. Cando as casas están en construción agóchanse, dentro das paredes, moedas que tiveran unha cruz e cando se rematan pónense en recunchos, ferraduras ou ramos. Hoxe en día estase a substituír por comidas festivas ou polas súa beizón por parte do cura do lugar.

Así mesmo, as entradas da casa estaban protexidas ó colocar ramos con xestas en flor (no mes de maio) ou ó pintar cruces de cor (normalmente vermella) nas portas para que os malos espíritos non entrasen na casa.

Hai tradicións para os barcos novos, xa que cando se produce a botadura dun buque celébrase a cerimonia escachando contra él unha botella de cava, levando beizón por parte do cura ou poñéndolle o ramo ou allos en calquera recuncho da embarcación. Son tradicións que sobreviven probablemente derivadas doutros ritos arcaicos. Outras ocasións onde se celebran ritos de protección dos buques son na noite de San Xoán, cando tamén se lle depositaban ramos de xestas ou codesos, e no sábado de Gloria, espallándolle enriba auga bendita.

Frecuentemente, e despois dunha mala pesca, era costume mallar a rede cunha xesta ou con vimbios e, incluso o propio barco.

Para protexer a pesca, son variados os ritos que, no mundo mariñeiro se realizan co gallo de tentar de atraer a pesca: mediante asubíos, facendo ofrendas ó mar, como botar ó mar anacos de pan de millo, ou indo á misa antes de comezar a tempada de pesca. Outros ritos máis relacionados cos aparellos de pesca, por exemplo cando se remataba de construír un aparello, sobre todo redes, botábanse sobre elas allos, bendiciábase con auga bendita ou viño, ou golpeábase cunha pola de acivro.

A Relixiosidade do Mundo Mariñeiro

A fonda relixiosidade do mariñeiro galego é ben coñecida e dela consérvanse moitos e variados ritos. Non é estraño a busca de axuda sobrenatural cando se hai que enfrontar ós perigos que o mar presenta.

Un dos máis difundido é o do saúdo, consiste en saudar dende o barco ás capelas de virxes ou santos situados nos promontorios da costa. Normalmente acompañábase dun grolo de augardente que o patrón lle ofrecía á tripulación. Outras costumes eran a beizón do barco ó comezar unha nova tempada de pesca ou ir en procesión ata ó santo o que se lle tiña devoción cunha maqueta do buque, que se deixaba na igrexa. Tamén as oracións ou ritos para evitar ben para evitar temporais o ter ventos favorables.

Nas costas galegas sucédense as devocións. Cada aldea, cada Vila, cada lugar zoupado polas ondas e que sabe de invernos escuros e treboentos, foi tendo a súa particular devoción e erguendo o seu senlleiro patrón. Pódese citar a Virxe do Chamorro, patroa dos mariñeiros do Ferrol, San Roque na mariña luguesa, Santa Bárbara, señora da Area en Sanxenxo, e que según afirma a tradición ten o honor de impedir que ningún mariñeiro afogue nesas augas, pois como di a cantiga: "Nosa Señora da Area / dona da Lanzada / non permite que o mariñeiro / teña morte afogada".

Identificacións e advocacións curiosas incluso se dan en lugares como Xuño, en Porto do Son. Alí o cadáver dun descoñecido mariñeiro que levou o mar á area foi identificado como o mesmo arcanxo San Miguel, e a súa tumba era o lugar ideal para deitarse e así recoller os beneficios daquel soño: a seguridade da súa protección e o afastamento de desgracias do mar.

O Papel da Muller na Vida Mariñeira

O papel tradicional da muller na vida mariñeira é variado: non fai falla dicir que cumpría coas tarefas tradicionais que se lle outorgan á muller, isto é, criadora dos fillos e responsable da súa educación e administradora da casa.

Outra función típica da muller era a da venda do peixe. Unha vez descargado o peixe era a muller que tiña que vendelo, na lonxa ou aldea por aldea para trocalo por cartos ou outros produtos. Era a dona dos cartos, da despensa. O home solo participaba nas compras maiores ou de aparellos para a pesca. Coa chegada dos Cataláns e dos almacéns da salgadura, a muller entrou a traballar como empregada, como man de obra nas conserveiras. As atadeiras e redeiras, con funcións de compoñer novas rede ou arranxar aquelas que chegan rotas ó porto, ou tamén tinter as redes.

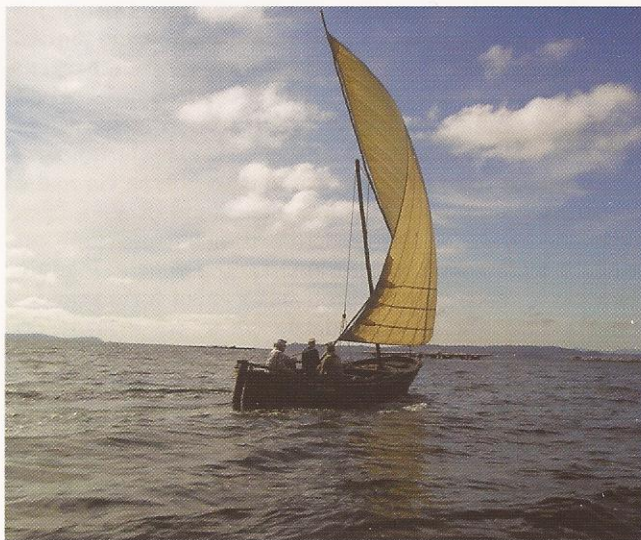
O Papel do Home na Pesca

Dende neno, xa nos seus xogos, o neno que nace nunha Vila mariñeira do litoral galego, vaise preparando para a vida que lle agarda: saltando dende as gamelas, pescando nos peiraos, xogando con barquiños de madeira.....

Dende 7 ou 8 anos comeza a enrolarse e pasa a formar parte da tripulación, limpa o barco, axuda na cociña, aprovisionado, era o criado da tripulación e o único que recibía era o aprendizaxe do oficio e o dereito de pescar para sí. Mellorando o seu coñecemento, pasaría a pescar para a comunidade participando no reparto das ganancias, ata pasar á categoría de mariñeiro por decisión colectiva.

Para ser patrón facía falla ser un bo mariñeiro e ter medios económicos para mercar a embarcación, coñecemento sobre os fondos mariños, onde pescar cada tipo de peixe e saber dos mellores sitios para a pesca. Valorábase ter dotes de mando e saber levar con seguridade a tripulación, os aparellos e o propio buque, e ser xusto no seu cargo.

Ser mariñeiro implica un coñecemento total do traballo no barco e ademais do traballo a bordo, tamén debería colaborar no traballo en terra: limpeza de aparellos, arranxo de redes e o seu traslado. A máxima aspiración era chegar a ser dono do seu propio buque, ou, o que é o mesmo, ser PATRON. Cando o barco chegaba a porto o primeiro era apartar unha certa cantidade de peixe, "o peixe de comer", "quiñón". O reparto era responsabilidade do patrón e cada tripulante podería vendelo ou levalo para a súa casa. O resto se vendía para comercialización.



CARTA DENDE O MAR

Yerai Álvarez Gallego

1º Premio - Categoría 2º Ciclo de Primaria

Ola nenos :

Son o mar e vou falar de min. Primeiro vouvos nomear algúns animais que viven en min . Pódovos dicir algún mamífero como son a balea e o golfinho coñecidos por moitas persoas.

Tamén conviven con estes grande variedade de peixes que vos vou dicir a continuación: lamprea, abadexo, atún, bocarte, congro, pescada, quenlla, xurelo, sardiña, robaliza, alcrique, solla xarda, raia, bacallao, rodaballo, linguado, castañeta, peixe espada, cabalo de mar, peixe sapo e moitos outros peixes. Ademais tamén albergo a outras especies como poden ser: lagosta, centola, lumbrigante, croque, estrelamar, esponxa, longueirón, percebe, polbo, ... etc.

XA SE VOS ESTA ABRINDO O APETITO, A QUE SI.

Con tódolos habitantes que viven en min dou traballo a moitos dos vosos pais que se encargan de pescar algúns destes animais para poder gañar cartos e así poder darvos todo o que necesitades.

Ademais disto tamén son divertido sobre todo no verán. Nesta época do ano teño visitantes moi especiais: A xente que se baña en min sobre todo os meus amigos os nenos que se divirten nadando, mergullándose e xogando a salpicarse coa miña auga uns ós outros as veces éntralles a miña auga na boca e a escupen rápidamente porque ten moita sal. Polo fondo de min, se vas cunhas gafas adecuadas e osixeno, podes mirar moitas cousas como algas, corais, rochas, cunchas, barcos afundidos con tesouros e podras observar os meus habitantes.

Algúns científicos din que a miña auga non é pura, din que contén cantidades de outras materias ben disueltas, e ben en suspensión. Tamén din que estou composto por toneladas de metais preciosos.

E certo que eu conteño moitos deses metais, pero extraelos custa moito e non se aproveitan polo home.

Sen embargo a sal que conteño, sabor que poden apreciar todos os que veñen a xunto miña no verán, foi utilizada a través da historia, polo que o seu valor é infinitamente maior co dos metais.

Escribo esta carta dirixida aos nenos para pedirvos que teñades coidado de min que me tratades ben e que non votedes lixo en min porque iso ten como consecuencia cós meus inquilinos morran. Algunhas especies estanse a extinguir por que xa teño moito lixo e isto enristéceme moito. Cada día estou mais baleiro e pode chegar un momento en que me quede sen inquilinos. Se isto ocorre non poderedes comer máis peixes nin marisco nin outras delicias que saian de min.

Pídivos que vos mostredes moi coidadosos e me tratades ben. Espero que lle leades isto a moita xente para que me traten moi ben. Oxalá poida darvos alimentos durante moitos séculos, e seguir vindo no verán durante moito tempo.

Espérovos este ano na paria.

Un saúdo

O mar.



LENDA DAS MAREAS

Yaiza Saa García

2º Premio - Categoría 2º Ciclo de Primaria

Preguntástevos algunha vez onde se mete a auga cando baixa a marea? Eu moitísimas veces. Algunhas persoas contestábanme que cando estaba subida en Bueu estaba baixa no outro lado da ría, ou sexa en Sanxenxo, outras decíanme que se estaba subida na ría de Pontevedra estaba baixa na ría de Vigo. O principio convencíanme pero co tempo averigüei que non en todos os lugares hai rías así que ningunha destas explicaciónes podíanme valer.

Pois ben a ver si vos contentades coa explicación que me dou a miña avoa. Contoume que no mar vive un becho enorme, cunha gran boca parecido a unha toupa pero cun só ollo. Encántalle comer pequenos crustáceos e saltar fóra da auga, pero só sae de noite porque sabe que de día o poden ver e é moi tímido. Ten un pequeno defecto e é que un goloso da auga salgada así que bebe e bebe sen parar e sempre lle pasa que cada 6 horas colle semellante empacho que a ten que vomitar. Entón volve a empezar a beber de novo e así sucesivamente. Ocorre ademais que é moi luático e cando hai lúa chea aínda ten mais sede e... bebe máis.

Seguramente non será esa a explicación de porque a marea baixa e sobe cada 6 horas. Pero, a que é bonita?



O MEU AVÓ E O MAR

Patricia Torres Ferradás - 4º Curso 2º Primaria

Premio da Asociación Os Galos

Esta é a historia do meu avó Manuel, o pai da miña nai.

Tiña un choupan en el ían pescar o meu avó e o seu compañeiro Salvador. O arte de pescar que usaban era os trasmallos, cunha rede que levaba tres panas. Ían pescar de baixura e collían serráns, maragotas, robalizas e algún marisco.

Pescaban por Tuia, Mourisca, Cabo Udra, Punta Couso (Aldán), e tamén na Illa de Ons.

Cando cegaban cos peixes a miña avoa Manuela ía a praza de Bueu a vendelos. O meu avó tiña un curmán que lle levaba a pesca nun motor ata a praza.

Cando meu avó e o compañeiro volvían á terra, o primeiro que facían era limpar as redes e, si estaban rotas, levabanllas ás redeiras para que llas arranxaran e así estar listas para o día seguinte.

Cando había mal tempo, e non podían saír fora, ían pescar cunha rede que era coma unha rapeta grande e pescaban en Mourisca. Cando se poñía o tempo bon, outra vez volvían ir ao trasmallo, que era a súa pesca.

E así foi a curta vida do me vó, xa que morreu moi novo, aos 40 anos.